

26.06.1941

Kassát azonosítatlan gépek bombázzák: Magyarország belép a világháborúba (1941. június 26.)

Magyarország a második világháború első két évében – az ún. „fegyveres semlegesség” politikáját követve és a békés revíziót szem előtt tartva – nem vett részt katonai akcióban a tengelyhatalmak oldalán, jóllehet ennek szükségszerűségét a revíziós lépések előrevetítették. A háború kitörésekor Teleki Pál kételkedett Németország végső győzelmében, s úgy látta, Magyarországnak ki kell tartania ugyan a németek mellett, de a katonai részvételt el kell kerülnie, a magyar fegyveres erőket az első világháborús tapasztalatok alapján a háború végére, a békekötés időszakára is megőrizve.

Teleki 1939-ban – sikerrel alkalmazva a fegyveres semlegesség politikáját – nem engedélyezte a Lengyelország ellen támadó német csapatok átvonulását Magyarországon, sőt hivatalosan is megnyitotta a magyar határt a lengyel polgári és katonai menekültek előtt. A két nagyhatalom agressziója miatt két tűz közé került lengyelek számára csupán dél felé állt nyitva a menekülés útja. Az első menekültek 1939. szeptember 10-én érkeztek Magyarországra, őket egy héttel később már tömegek követték. Vitatható, hogy pontosan hányan érkeztek Magyarországra: a becslések kb. 100 ezer főről beszélnek. A pontos szám meghatározását nehezíti, hogy többen csak áthaladtak Magyarországon Nyugat-Európa felé, ugyanakkor a nyilvántartási listákon a németekkel szembeni bizalmatlanság miatt sokszor szerepelt ugyanaz a név. Mind a kormányzat, mind a civil lakosság nagy fogadókészséget mutatott a lengyel menekültek iránt. A menekültek számára a magyar kormányzat biztosította a szociális intézményeket: megszervezte az egészségügyi ellátást és az oktatást is.

Bár a Barbarossa-terv, Hitler Szovjetunió ellen indított támadása az 1939 augusztusában kötött szovjet-német meg nem támadási szerződés ismeretében meglepetésnek számított, a német katonai vezetés 1940 óta folyamatosan tervezte az akciót. A Barbarossa-tervről nemcsak Sztálin értesült a szovjet titkosszolgálatok

..... révén, de a magyar katonai és politikai vezetés is egyre több információval rendelkezett. Bár Hitler a Szovjetunió ellen indított háborúban nem számolt a magyar katonai részvétellel, a magyar katonai vezetés egyre erőteljesebben követelte a magyar haderő részvételét a német támadásban, úgy vélvén, hogy a háború utáni időkre, a magyar határok revíziójához érdemeket kell szerezni a németeknél. A magyar katonai vezérkar és a honvédelmi miniszter úgy kalkulált, hogy mintegy hat hét alatt a hadjárat sikerre vihető. A Szovjetunió megtámadásához azonban meg kellett találni a megfelelő ürügyet.

.....

.....

.....

.....

.....

1941. június 26-án ismeretlen eredetű, felségjel nélküli gépek bombázták az újra Magyarországhoz tartozó Kassát. A támadás, amelyben 32 ember halt meg, és további 80 megsebesült, lakóházakban és közintézményekben is komoly károkat okozott. Bár Molotov külügyi népbiztos azonnal jelezte, hogy a Szovjetuniónak sem követelése, sem támadási szándéka nincs Magyarországgal szemben, a magyar politikai és katonai vezetés – élén a németbarát Werth Henrik vezérkari főnökkel, Horthy Miklós kormányzóval és Bárdossy László miniszterelnökkel – egyértelműen a Szovjetuniónak tulajdonította az agressziót, és azonnali válaszcsapást rendelt el. A kormány még aznap döntött a hadiállapot beálltáról a Szovjetunióval. A döntést Bárdossy másnap jelentette be a magyar Országgyűlés Képviselőházában. Néhány nappal később, július 1-jén egy 40 ezer fős magyar hadseregtest lépte át a magyar-szovjet határt.

Bár a magyar politikai vezetés elfogadta a katonai vezetés álláspontját, mely szerint Kassánál szovjet gépek bombáztak, erre máig nincs döntő bizonyíték. A kassai bombázásról számos elmélet van forgalomban. A szovjet támadás abból a szempontból meglehetősen valószínűtlennek tűnik, hogy a Szovjetunió, melyet néhány nappal korábban támadott a német hadsereg, egy idegen ország területén való bombázással újabb ellenséget kívánt volna szerezni. Ha a szovjetek is álltak az akció mögött, tévedésből teheték: eredetileg a Kassától 30 km-re fekvő, német ellenőrzés alatt álló Eperjest és annak légi bázisát akarták bombázni. A német provokációról szóló elképzelések, melyek szerint a német hadsereg így próbálta volna meg Magyarországot a saját oldalán háborúba kényszeríteni, abból a szempontból nem állja meg a helyét, hogy Hitlernek kezdetben nem állt szándékában a magyar hadsereg bevonása a Barbarossa-tervbe. Hasonlóképpen nem bizonyítható, hogy a szomszédos országok valamelyike indította volna a támadást válaszul a korábbi évek revíziós lépéseire, ahogy a magyar „önbombázás” elmélete sem.

Sztálin követelésére a britek 1941 novemberében ultimátumot küldtek a magyar katonai vezetésnek, amelyben a magyar csapatok egy héten belüli visszavonását követelték a keleti frontról. Mivel ez nem teljesült, Nagy-Britannia és Magyarország között beállt a hadiállapot. Sőt Németország 1941. december 11-ei hadüzenete után Magyarország is kénytelen volt hadat üzenni az Egyesült Államoknak, amivel nyilvánvalóvá vált, hogy Magyarország a német külpolitika kiszolgáltatottja.

A háborúba lépést követően ugyanakkor egyre jelentősebbé váltak az antifasiszta csoportok háborúellenes tiltakozásai. 1941 novemberében, halottak napján Teleki Pál sírjánál gyűltek össze nemzeti és baloldali érzelmű fiatalok a háború és a náci veszély ellen tiltakozva. A legjelentősebb háborúellenes tüntetést az 1942 februárjában létrejött Magyar Történelmi Emlékbizottság szervezte 1942. március 15-én,

a budapesti Petőfi-szobornál. A tiltakozások azonban kevés embert mozgattak meg: a német orientációval szembeni politikának nem akadt kellő támogatottsága.

~~~~~  
Írta: Szepesi Gábor  
~~~~~

References:

Források:

- A magyarok krónikája, szerk. Glatz Ferenc, Helikon, Budapest, 2006.
Magyarország története, 1919-1945. 8. kötet, szerk. Ránki György, Akadémiai, Budapest, 1976.
Dupcsik Csaba – Repárszky Ildikó – Ujvári Pál, Befejezetlen múlt 6. A globális világ felé. 1930-, Műszaki Kiadó, Budapest.
Falcsik Mária – Száray Miklós, Mikor, hol, hogyan és miért történt Magyarországon?, Reader's Digest, Budapest, 2001.
Herber Attila – Martos Ida – Moss László – Tisza László, Történelem 6. 1914-től 1990-ig. Reáltanoda Alapítvány, Budapest, 2000.
Száray Miklós – Kaposi József, Történelem IV., Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2005.
Tarján M. Tamás, 1941. június 26. Ismeretlen repülőgépek bombázzák Kassát, „Rubicon Online”,
[http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/1941_junius_26_ismeretlen_repulogepek_bombazzak_kassat/]
Ungváry Krisztián, Magyarország a második világháborúban, Kossuth Kiadó, Budapest, 2010.